

การมีกุศลชนิดที่แท้จริง

[ชุดลอยปทุม อันดับ ๙๗]

พุทธทาสภิกขุ

อุทิศนา

ลอยธรรมะมาลัย	ลงสู่โลกอันเบียดบีบ
แผ่ธรรมะรังสี	ตามพระพุทธรูปประสงค์ ฯ
มันหมายจะเสริมศาสน์	สถาปน้โลกให้อยู่ยง
ปลอดภัยพินาศ, คง	เป็นโลกศุขสถาพร ฯ
หากแล้งพระธรรมญาณ	อันธพาลกลีบร
จะครองโลกเป็นอากร	ให้เลวลุสเตรจนาจาน ฯ
จะทกข์ทนทงคีนวัน	พิฆาตกันบมีประมาณ
ด้วยเหตุอหังการ	เข้าครองโลกวิโยคธรรม ฯ
บรรษัทพระพุทธรองค์	จึงประสงค์ประกอบกรรม
ตามแนวพระธรรมนำ	ให้โลกผองผ่องพันภัย ฯ
เผยแผ่พระธรรมทาน	ให้ไพศาลพิชิตชัย
แปดหมื่นสี่พันนัย	อุทิศทั่วทงปถพี ฯ

พ.ท.

๒๕๒๓

การมีกุศลชนิดที่แท้จริง

[ชุดลอยปทุม อันดับ ๙๗]

ธรรมบรรยายของ

ท่านพุทธทาสภิกขุ

ชุด สิ่งที่ต้องทำให้ดีกว่ามีเท่า

ณ สวนโมกขพลาราม อ.ไชยา

๓๐ มกราคม ๒๕๓๑

ศรัทธาบริจาคน

ของ

ผู้มาเยี่ยมสวนโมกข์แต่ละปี

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๑๐,๐๐๐ เล่ม

๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๑

ส.ค.ศ.

๑) ปีใหม่มี สำหรับสี่ ท้ายปีเก่า
สี่ปีหน้า ด้วยปี ท้าย
ทั้ง ขวด และจำนวน ล้วน โทษ
แต่คนชั่ว กลับอพยพ ดิลก

๒) ปีใหม่นี้ หมดกว่า 4 ปี
ไม่ปี จะหมดดี เพราะสิ้น
รู้สักครั้ง กะชั่ว, เพราะเห็น
สละคง สิ้นไป สิ้นใจ โดย

พุทธทาส

๑๑๕

๑๑๕

๑๑๕

๑๑๕

๑๑๕

อนิเมทา

การพิมพ์หนังสือธรรมะ นั้นเป็นธรรมดา ในสมัย
นี้โลกกำลังขาดแคลนธรรมะอย่างยิ่ง เช่นนี้ เว้นสิ่งนี้ มี
เหตุผล และการแก้การอนิเมทา, สิ่งของอนิเมทา.

คำว่า "ธรรม" เมื่อแปลคำเดียว มีความหมาย มาก
มาก นานาประการ, แต่ประการที่สำคัญที่สุดนั้น ธรรมะ
คือ หน้าที่ ที่มนุษย์จะต้องปฏิบัติ ในทุกโอกาสของ
ของธรรมชาติ ทุกขั้นทุกตอน แห่งวิวัฒนาการ ของเขา,
เมื่อความมีชีวิตอยู่ อย่าง วิเศษ นี้ โดย ส่วนตัว และ
สังคม, หรือ ทั้ง โลก.

โลกขาดแคลนธรรมะ เพราะไม่มีรู้จัก สิ่งนี้ เรียกว่า
ธรรมะอย่างถูกต้อง ดังที่กล่าวแล้ว เพราะคืออยู่
แต่ด้อยในด้อยในด้อย ในระสอระบอบอันเกิดจากทฤษฎะผิด
ผิดธรรมะ นั้นเอง. สังเกตว่า กาลสมัยใดคน ช่างมชอบ
จิตใจในระสอระบอบนั้น และเจริญเติบโตขึ้นคนกระ-
หัด มีจิตใจเป็นกาลีสมัย นี้เมื่อ ทั้ง ตัว. มนุษย์เกิด
ชีวิตจิตใจ คนเห็นหน้าที่ ไม่ดีมีธรรมะ อะไร ที่ ใน
โลก แล้ว; แต่ ใน นี้ มี เหนือ ซึ่ง คน ที่ ใน นี้ ได้ มี ด้วย
ตลอด เวลา เป็น มา แล้ว. เขาเห็นว่า หน้าที่ ของ เขา มี อยู่
เพียง แต่ เขา เหนือ ซึ่ง คน ที่ ใน นี้ ได้ มี ด้วย

โลกส่วนใหญ่นี้ กำลังตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ สิ่ง

การรู้จักธรรม คือการรู้เอาธรรมนั้นอย่างถูกต้อง คน
มีคุณอยู่ในโลกนี้สักเท่าไร แต่ในความเป็นจริงแล้ว คนที่
กำลังรู้จักธรรมอย่างถูกต้อง มีคนที่จะเป็นคุณธรรมชนิดใหม่ ย่อม
มีเป็นอันมากแห่ง คุณธรรมนั้นจะ สัมฤทธิ์ผลที่ รู้ธรรมอย่างแท้
จริง. คุณธรรมนั้นแก่ตัว ย่อมเกิดไม่ได้ เพราะเหตุนี้. คุณธรรม
เพื่อหม่อมราชวงศ์ด้วยกัน มีได้โดยง่าย แม้ว่าจะมีความเขลา
ล้าหลังสักเท่าไรก็ตาม หากมีปัญญาเพียงไร. ผู้ประพฤดีธรรม ย่อม
รู้จักเป็นสุข เมื่อรู้จักว่าตนได้ประพฤดีธรรม หรือเมื่อได้ทำ
หน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง. คุณธรรมที่แท้จริง ใน
ข้อนี้ ทำให้รู้จักเป็นสุข. มีหนังสือคุณธรรมอันเป็นภาษา
คือ สอนคนแก่แก่คนหนุ่ม คือ บท สุข คุณ ก ล้น กาย และ
จิตใจดี เป็นภาษาของใจของคนเหล่านั้น เสียแล้ว.

ธรรม: ข้อนี้ให้เรารู้จักมีจิตใจอย่างถูกต้อง รู้จักมี
ใจดีและมีชีวิต และชีวิตนั้นอย่างถูกต้อง, มีหน้าที่ที่ควรทำ
หรือปฏิบัติ ได้โดยดีอย่างแท้จริง มีใจที่น่ายินดี อย่าง
ถูกต้อง คือเป็นไปเพื่อ สันติสุขสันต์บุคคล และ สันติภาพ
ของสัตว์ทั้งหมด โดยสันติเถิด, มีสังฆวิภังคทุกทุกอัน
ที่ควร แม้แต่สัตว์เดรัจฉาน และพสกนิกรทั้งปวง, มีเป็น
คนดีคนดีในโลก หรือคนดีคนเดียว แม้แต่คนเดียวเถิด. คือ
ที่เรียกว่า ชาติ, ชาติ, หรือ ข้อดีตลอดชาติ ย่อมมี
แก่ผู้ประพฤดีธรรม. ข้อนี้ หมายถึง คุณธรรม ว่า งาม มี
หรือ มีคุณชนิดหนึ่ง, มีแต่ สวรรค์ นับตั้งแต่ วิมานที่
ประพฤดีธรรม เป็นต้นไป ก็เถิด.

เขา ๗๓ หู ลมูก ลิ้น กาย ใจ สำนวนนี้ควรพิเคราะห์ เพื่อให้
 รู้จักสิ่งทั้งปวง อย่าง ถูกต้องตามที่มันเป็นจริง เพื่อมีชัยอยู่ดี
 อย่าง สดบสนิบ มีชัยมีเท หู ลมูก ลิ้น กาย ใจ สำนวนนี้ไว้เป็น
 สู้ ๑ นี้เราแปลเป็นภาษาของคนในสมัยใหม่ เหมือนที่
 เป็นกันอยู่ โดยมากในโลกนี้คนมัน ซื่อ คำนับชาติ ศาสนา .
 เขามัวคัมภีร์นอกตัวเราไม่ได้อีกครึ่ง แต่เขาสามารถควบคุม
 หู ลมูก ลิ้น กาย ใจ ๑ นี้สัมผัสกับโลก แต่ในลักษณะนี้
ละไม่เหมือนพระเป็นเจ้า แก่เราได้ โดยอาศัยธรรมะ นั่นเอง .
 คนในโลก ทำได้เช่นนั้น โลกนี้ ก็เป็น โลกที่สงบงาม น่าอยู่
 สด หรือเป็น โลกของพระศรีอารยเมตไตรย นั่นมากขึ้นที่
 ภาวนี เพราะเป็นโลกที่ ร่มเย็น ไร้ด้วย ธรรม .

ทางโลกของ โลกนี้คนมันมี ๑ นี้โดยทั่วไปแล้ว ใจนี้
 คือ เดินไปตามทางธรรม . การช่วยกันทุกคน ได้เดินไปตาม
 ทางธรรม ย่อมเป็นกุศลอันใหญ่หลวง และสุขสูง . พอได้
 การจัดการพิมพ์หนังสือธรรมะขึ้น เลยแพร่ไป ลงสู่ใจ ประ-
 โยชน์เต็ม ตามความประสงค์ กับแก่ผู้ที่ศรัทธาไว้แล้ว และ
 ผู้ที่ยังมีศรัทธาอยู่ โดยทุกแห่งทุกมุมเถิด . ทำไม่ได้ขออุ-
ไมจาก มีในนี้ที่ ศรัทธา เป็นอย่างอื่น .

๑
 พุทธทาส อิมพริตติ

โลกขพลาธารม, ๒๕๖

การมีกุศลชนิดที่แท้จริง.

ท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย,

การบรรยายประจำวันเสาร์แห่งภาคมาฆบูชา เป็นครั้งที่ ๕ ในวันนี้ ก็จะได้พูดถึงเรื่องของสิ่งที่ต้องทำให้ดีกว่าปีเก่า ต่อไปอีกสักเรื่องหนึ่ง โดยที่ได้ตั้งใจว่า เดือนมกราคม เป็นเดือนตั้งต้นแห่งปีใหม่ คำบรรยายในเดือนนี้ จะพูดถึงแต่สิ่งที่ต้องทำให้ดีกว่าปีเก่า. ในวันนี้จะระบุไปยัง สิ่งที่เราเรียกว่ากุศล, ขอให้เรามีกุศลหรือทำกุศล ให้เป็นกุศลที่แท้จริง ยิ่งกว่าปีเก่า อย่าให้เป็นกุศลเนื่องอก, กุศลหลอกๆ, กุศลแต่เปลือกๆ ยิ่งขึ้นไปกว่าปีเก่าเลย. มามีกุศลชนิดที่เป็นกุศลให้แท้จริงยิ่งๆ ขึ้นไปเถิด.

คำบรรยายในชุด "สิ่งที่ต้องทำให้ดีกว่าปีเก่า" ครั้งที่ ๕

เมื่อ ๓๐ ม.ก. ๒๕๓๑

การที่จะเข้าใจคำว่ากุศลหรืออกุศล^๕ ไม่ใช่เป็นเรื่อง
 ง่ายนัก มันมีความลับหรือลึกลับซับซ้อนอยู่; การที่พูดกัน
 แต่ปากเพียง ๒-๓ คำว่า **ทำกุศลทำอกุศล** แล้วเป็นอย่างนั้น
 เป็นอย่างนี้ ยังเข้าใจไม่พอ, มันเข้าใจไม่ถึง แล้วก็จะไม่รู้เสีย
 ค่ายเข้าไป ว่ากุศลที่แท้จริงนั้นเป็นอย่างไร, มิหนำซ้ำจะกลับ
 กันไปเสียอีก : **เอากุศลไปเป็นอกุศล, ทำกุศลอย่างที่ เป็น
 อกุศลยิ่งขึ้นไปเสียอีก,** อย่างที่เรียกว่าบาบุญ บาดี เมาดี
 หลงดี มันก็หลงกุศล บ้ากุศล เมากุศล เพราะมันมีความ
 หมายถึงเดียวกันกับคำว่าดี ดินนั่นแหละ, อย่างไม่รู้มันก็ออก
 ไปจากความดีไม่ได้, หลงดี เมาดี บูชาดี บ้าดี **อย่างนี้มันไม่
 ดับทุกข์.** การดับทุกข์ที่แท้จริงมันต้องเหนือกุศล ขึ้นไป
 อีกทีหนึ่ง, **เพราะกุศลเป็นแต่เพียงดี** สำหรับระงับชั่วคราว
 แล้วก็มาวนวายเป็นที่ตี, ยังไม่สงบถึงที่สุด ต้องพ้นออกไป
 จากดี หรือเหนือสิ่งที่เรียกว่าดีกันอีกทีหนึ่ง.

เราควรจะต้องปัญหาใหญ่ ๆ ครอบคลุมหมดทุกปัญหา
 กันจะดีกว่า **ว่าเราต้องการความรอด, ต้องการหาหนทาง
 รอดให้แก่ความเป็นมนุษย์ของเรา.** ความเป็นมนุษย์ของ
 เรามันไปติดตั้งอยู่ที่ไหน ไปจมปลักอยู่ที่ไหน ไปทนทุกข์

ธรรมดาอยู่ที่ไหน, ออกไปจากที่นั่นไม่ได้; นั่นแหละเป็น
 สิ่งที่จะต้องดูให้ดี จึงจะพบสิ่งที่เรียกว่าความรอด, ความ
 รอดหรือความหลุดพ้นอันแท้จริง.

สวรรค์ ไม่ใช่ความรอดที่แท้จริง.

เท่าที่คนธรรมดาด้วยกัน เพียงแต่ว่ารอดจากนรก,
 แล้วก็ ไปติดอยู่ที่สวรรค์, แล้วก็ไม่ต้องการจะรอดจากสวรรค์
 เพราะว่ามันสนุกสนานสะทวักสบายก็ ก็เลยไม่ต้องการจะรอด
 ไปจากสวรรค์อีกแล้ว. ส่วนใหญ่มันจึงไปติดอยู่ที่สวรรค์หรือ
 ที่ว่าชื่อของความดี ซึ่งใคร ๆ ก็พูดได้, เด็ก ๆ ก็รู้ ได้รับ
 คำสั่งสอนว่าทำบุญทำกุศลทำความดีแล้วก็ไปสวรรค์ แล้วเรื่อง
 มันก็จบกัน.

ข้อ^๕ข้อ^๖ให้^๗รู้^๘ไว้ ข้อ^๙ให้^{๑๐}รู้^{๑๑}ไว้ว่ามันเป็นเรื่องสำคัญ,
 และมันเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องพูดอย่างนั้น. นี่ ขอบุคเตือน
 อีกทีหนึ่ง หรือ^{๑๒}พิน^{๑๓}ความ^{๑๔}จำ^{๑๕}กัน^{๑๖}อีก^{๑๗}ที^{๑๘}หนึ่ง^{๑๙}ก็ได้ ว่า คำสั่งสอน
 ของพระพุทธรเจ้า ท่านต้องการให้รอด, ให้รอดให้หลุดให้ออก
 ไปทั้งหมด, ไม่ใช่ไปติดอยู่แค่สวรรค์. แต่เดี๋ยวนี้ประชาชน

คนทั้งหลายรู้ไม่ได้ เข้าใจไม่ได้ ว่าจะรอดไปที่ไหนอีก, **เพียงแต่ได้สวรรค์ก็พอใจแล้ว** ถึงที่สุดแล้ว พอใจแล้ว ไม่ต้องการอะไรมากไปกว่านั้น, ไม่อาจจะเข้าใจว่าต้องเหนื่อนั้น ต้องรอดจากนั้น ต้องพ้นจากนั้น. **อย่าให้สวรรค์นี้เป็นบ่วงคล้องคออยู่เลย** เขาไม่เข้าใจ, เข้าใจไม่ได้.

พระพุทธเจ้าท่านก็ทราบว่ คนเหล่านี้เข้าใจไม่ได้ ที่จะให้หลุดพ้นไปจากความผูกพันทั้งปวง, ท่านก็ต้องพลอยผสมโรงสมยอมพลอยพุดไปตามภาษาที่คนทั้งปวงเขาพูดกัน ซึ่งขอร้องที่จะต้องพุดว่ คนโง่ พวกคนโง่ฟังเรื่องหลุดพ้นไม่เป็น หลุดพ้น วิมุตติ เขาฟังไม่ออก ฟังไม่ถูก เขาต้องการแต่สวรรค์เท่านั้น.

ไม่ใช่เพียงแต่ครั้งพุทธกาลดอก แม้กระทั่งเดี๋ยวนี้ ก็เถอะ เดี่ยวนี้ก็เถอะ, ขอให้กิดคุเถอะ เดี่ยวนี้ ก็ยังเป็น **ต้องการจะได้เพียงเท่านั้น,** พุดเหนือไปกว่านั้นไม่เข้าใจ, แล้วยังจัดให้มีสวรรค์ สวรรค์หลาย ๆ ชนิดตามแบบของตัว ๆ เพราะว่ามันเป็นที่พอใจที่สุดของเขาแล้วก็เรียกว่าสวรรค์ ๆ ทั้งนั้นแหละ. นี่ ขอให้ระวังตัวให้ดี สวรรค์ของอันทพาลมันเป็น

อย่างไร : มันได้กินเหล้าเมายา เมากามารมณฺ์ เสเพลเหลวไหล
 เหลวแหลกอะไรก็พอใจแล้ว มันก็เป็นสวรรค์ของเขาแล้ว. นั่น
 แหะละสวรรค์ของคนชนิดนั้นชนิดนั้น, มันก็มีอยู่อย่างนั้นจริงๆ
 ค่ายเหมือนกัน. เอาสวรรค์อย่างอื่นไปให้เขาไม่ต้องการ
 มันต้องการจะดื่มน้ำเมา ต้องการกามารมณฺ์, เขาต้องการ
 ชนิดที่เรียกว่าเป็นอบายมุข เป็นนรกชนิดหนึ่ง เป็นสวรรค์
 ของคนพวกนี้ ก็พลอยเรียกว่าสวรรค์ไปค่ายเหมือนกันแหละ.
 เพราะคำว่าสวรรค์ ๓ นั้นเป็นคำที่มีความหมายกว้าง, ให้เป็น
 ที่พอใจเอไร่ดอร่อยได้สนุกสนานแล้วก็ไปหมด, เขา
 ชอบใจหลงไหลในสิ่งใด สิ่งนั้นก็ไปหมด.

เหมือนกับอูจจาระนี้ มันก็สวรรค์ของสุนัขสุกรหรือ
 สัตว์ที่มันกินอูจจาระ มันก็เป็นสวรรค์ตามแบบนั้น, ถึงมัน
 จะมีบางพวกสูงไปกว่านั้น มันก็ยังไม่มื่ออะไรที่มีสาระก็มี.
 คนชอบของเล่น ของเล่นของแปลก ของสวยงาม ของแปลก
 เป็นสวรรค์ อย่างนั้นมันก็มี, เขาก็สะสมของเล่นของใช้ของ
 อะไรแปลกๆแปลกๆเต็มไปหมด เรียกว่าพอใจ ๓ ก็เป็น
 สวรรค์อยู่ที่นั่น, แม้ไม่ถึงกับดื่มน้ำเมาไม่บ้ากามารมณฺ์ มันก็
 เป็นสวรรค์ของคนพวกนี้. ถ้ามันบ้าทรัพย์สมบัติเงินทอง
 ข้าวของ สิ่งเหล่านั้นแหละก็เป็นสวรรค์ เป็นสวรรค์.

สิ่งที่เรียกว่าสวรรค์.

คำว่า **สวรรค์** นี้ มีความหมายที่ค้นได้หลายอย่างหลายระดับ ถ้า **สวรรค์** ตามที่พูดกัน อยู่บนวิมานบนฟ้า มีเทวดานางฟ้าบริวาร อย่างนั้นแล้วก็เป็นทีมนวเมฆของคนที่ต้องการอย่างนั้น, ก็เรื่องเพศเรื่องกามารมณ์ อีกนั้นแหละ ไม่มีอะไรสูงไปกว่านั้น; แล้วมันเป็นเรื่องอะไรละ บ้าหรือดี, ถ้าเต็มไปช่วยกามารมณ์ไม่รู้สร้างไม่สืมหื้มสืมา มันบ้าหรือดี; นี่ขอให้รู้ว่าคำว่าสวรรค์ ๆ นั้นมันหมายถึงอะไร.

ตามตัวหนังสือ คำว่า **สวรรค์** แปลว่า **ที่เกี่ยวเกาะที่เกี่ยวข้อง**, หลับตามองดูภาพเห็นหนาม หนามที่มันโค้งงอเกี่ยวเกาะเข้าไปแล้วหลุดออกมายาก, เชิงหนามที่เกี่ยวสัตว์ที่เข้าไปแล้วออกมาไม่ได้นั้นแหละ ความหมายของคำว่าสวรรค์. คำว่า **สวรรค์** เป็นภาษาสันสกฤตยืมมาใช้เป็นภาษาไทย, ถ้าเป็นภาษาบาลี ก็ **สัคคะ** สัคคัง สัคคะ คำเดียวกันกับคำว่า **สวรุก**—หรือ**สวรรค์** แปลว่า **เกี่ยว เกี่ยวไว้ เกี่ยวเกาะเอาไว้ เกี่ยวข้อง ติดตั้ง** อยู่ทีนั้น, นั่นคือสวรรค์ แล้วความจริงก็เป็นอย่างนั้น. พวกชอบชวตเหล่าชอบให้น้ำเมาก็เกาะเกี่ยวอยู่กับน้ำเมากับ

ขาดเหล่า, พวกที่ชอบเล่นปลากัดไก่อชนก็เกี่ยวเกาะอยู่กับ
 ปลากัดไก่อชน, พวกที่เล่นการพนันก็เกี่ยวเกาะอยู่ที่การพนัน
 อย่างที่เขาเรียกว่ายอมหย่าเมียหย่าผ้าโดยไม่ว่าการพนัน ก็มีอยู่
 เป็นหลักฐาน. เรื่องกามารมณ์ทางเพศนั้นไม่ต้องพูดถึงละ
 เป็นกันมาก, ยอดสุดของมันก็อยู่ที่สวรรค์เมืองฟ้าเมือง
 สวรรค์

ไม่ว่าสวรรค์ชนิดไหนมันเกี่ยวเกาะไว้ทั้งนั้น
 แม้แต่สวรรค์ของคนโง่ที่สุด มันก็เกี่ยวเกาะไว้อย่างโง่ที่สุด,
 สวรรค์ของคนฉลาดก็เกี่ยวเกาะไว้อย่างฉลาด อย่างไม่รู้สึกรู้
 ชื่นช้อว่าสวรรค์แล้วมันก็เกี่ยวเกาะทั้งนั้น ขอให้นึกให้เห็น,
 แล้วก็สังเกตดูให้ดี สังเกตดูให้ดี คิดให้เห็นมันก็เป็นคิด,
 คำนวณเห็นมันก็คิดเหมือนกัน แต่ยังไม่ถึงที่สุด. ต้องลองดู
 แล้วชิมดูแล้ว ว่าถ้าเราไปหลงไหลเกาะเกี่ยวในอะไร มันผูกพัน
 จิตใจอย่างไร, เราเกี่ยวเกาะอยู่ในอะไร.

เรื่องของสวयของงาม เรื่องกามารมณ์ เรื่องเพศ
 ถ้าไปเกี่ยวเกาะเข้าแล้วมันเป็นอย่างไร, จิตใจมันเป็นอย่างไร;
 เคยเป็นหนุ่มเป็นสาวกันมาแล้วทั้งนั้น มันก็พอจะรู้อรรถรสได้

แม่เป็นอดีตไปแล้ว มันก็ยังเอามาทำในใจให้รู้ได้ว่ามัน
 เกี่ยวเกาะหัวใจสักเท่าไร. **เรื่องเพศนะมันเกี่ยวเกาะหัวใจ**
สักเท่าไร แล้วมันเกี่ยวเหมือนกับหนามเกี่ยวมันยิ่งชอบ
 มันยิ่งพอใจ มันยังไม่คิดจะปลดจะละเสีย ในระหว่างที่
 ยังโง่ถึงขนาดนั้น, แต่ก็พอจะรู้ได้ว่ามันเกี่ยวเกาะอย่างไร,
 มันทรมาณจิตใจอย่างไร, มันต้องร้องให้เท่าไร มันต้อง
 เหือดแห้งผากในจิตใจเท่าไร ก็จะได้รู้ดี. เพื่อให้รู้ความ
 หมายของคำว่าเกี่ยวเกาะเกี่ยวเกาะนี้ แล้วก็ไม่อยากจะหลุดพ้น
 ออกไป.

พอใจ, ไม่พอใจ, ก็ต้องเป็นทาสทั้งแง่บวกแง่ลบ.

ฉะนั้นเมื่อไปพอใจในสิ่งใด เกี่ยวเกาะในสิ่งใด
 มันก็เป็นทาสของสิ่งนั้น ในความหมายบวก ในความหมายที่
 เป็นบวก พุดกันตรงๆว่า รักสิ่งไรมันก็เป็นทาสของสิ่งนั้น
 ในความหมายบวก: รักอะไรก็ตามใจเถอะ รักแมวรักหมา
 รักอะไรก็ตามใจ, ถ้าไปรักในสิ่งใดก็จะเป็นทาสในสิ่งนั้น
 แม้จะเป็นของกลางอยู่ตามกลางดินนี้ก็ได้, ไม่ต้องพุดถึง
 เรื่องเพศ เรื่องผิวเรื่องเมีย เรื่องอะไรดอก พอที่จะพุดได้ว่า

รักสิ่งใดก็จะเป็นทาสของสิ่งนั้นเสมอไป เป็นไปในแง่
 บวก คือแง่สนุกสนานเบิกบานใจไม่รู้ตัว, เป็นทาสในแง่บวก.
 ส่วนเป็นทาสในแง่ลบนั้น มันดิ้นรนกระวนกระวาย
 คือ ไปโกรธ, ไปเกลียดสิ่งใดเข้า ก็เป็นทาสของสิ่งนั้น
 เหมือนกัน แต่ว่าเป็นไปในแง่ลบ. นี้จับให้ได้ทั้งคู่ชื่อว่า
 รักสิ่งใดก็เป็นทาสของสิ่งนั้นในแง่บวก, เกลียดสิ่งใด
 ก็เป็นทาสของสิ่งนั้นในแง่ลบ.

ในแง่บวกไม่ต้องพูดถึงดอก มันเห็นอยู่ได้ง่าย ๆ
 แล้ว ยอมเสียสละยอมบูชา ยอมอะไรเพื่อความรัก, ตัวตาย
 ก็ไม่ว่าอย่างนี้ มันเป็นทาสกันถึงขนาดนั้น, ส่วนในแง่ลบนี้
 มันก็ดูไม่น่าจะเป็น, แต่มันก็เป็น, ถ้าไปเกลียดเข้า มันก็มี
 ความยากลำบากเพราะสิ่งนั้น, ต้องลำบากยุ่งยาก พอพบ
 พอเห็นกันเข้ามันก็ไม่ชอบ มันก็เป็นทุกข์ ทรมานใจ
 เหมือนกันแหละ, เพราะไปเอามาเกลียด ไปเอามาเกลียด
 ไปเอามากแล้ว ไปเอามาเป็นปัญหา, อย่างนี้มันก็เป็นทาส
 แต่ว่าในแง่ลบคือทุกข์ทรมาน. เป็นทาสในแง่บวกก็สนุกสนาน
 แต่แล้วก็มีความเป็นทาสเสมอกัน, นี้เรียกว่ามัน เป็นสิ่ง

ที่เป็นทุกข์ นำมาซึ่งความทุกข์ มีลักษณะแห่งความทุกข์ โดยเสมอกัน.

ถ้าไม่ต้องเป็นอย่างนั้นจะดีก็มากน้อย: **ไม่ต้อง** เป็นทาสของมันทั้งในแง่บวกทั้งในแง่ลบ คือไม่ต้องรักอะไร และไม่ต้องเกลียดอะไร ดีหรือไม่, ไม่ยินดีในอะไร ไม่ยินร้ายในอะไร มันดีหรือไม่, ยินดีก็เป็นทาสในแง่บวก, ยินร้ายก็เป็นทาสในแง่ลบ, คือเป็นข้าทางชนทงลอง ถ้าไม่ต้องเป็นอย่างนั้นจะดีหรือจะไม่ดี, ขอให้คิดดูเถอะ, นี้เรียกว่าหลุดพ้น, แต่คนเข้าใจไม่ได้ เข้าใจไม่ได้ มันอยากจะเป็นทาสในแง่บวก คืออยากจะรัก จึงพอใจในสวรรค์ ตีตใจอยู่ในสวรรค์ จนต้องใช้คำพูดคำหนึ่งเป็นสำคัญว่า กามาวจร มีจิตใจเที่ยวไปในกาม พอใจในกาม บุชากาม บุชากามารมณเป็นสูงที่สุด คือคนที่พอใจในสวรรค์ มีอยู่ทั่วไปในโลก, เป็นส่วนใหญ่ของคนในโลก, ส่วนใหญ่ในโลกเป็นพวกกามาวจร—บุชากาม, แล้วก็ไม่ต้องการอะไร. ถ้าไปชวนว่ามา ๆ มาทำบุญให้ทานรักษาศีล แล้วจะได้หลุดพ้นจากสิ่งทั้งปวงนี้ เขาก็ไม่เอาซิ เขาก็ไม่เอา เพราะต้องการ

จะอยู่กับสิ่งที่เขาพอใจ ๆ หลงรักหลงพอใจ ก็ต้องการจะอยู่
กับสวรรค์. แล้วมาชวนกันว่า หลุดพ้นจากสิ่งทั้งปวงเขาก็
ไม่เอา พระพุทธเจ้าก็จนปัญญา, ต้องใช้คำหยาบคาย
หน่อย ก็ว่าพระพุทธเจ้าท่านก็จนปัญญาเหมือนกัน ที่จะจูง
คนเหล่านี้ออกไปเสียจากความยึดมั่นถือมั่น ท่านก็เลยต้องพูด
ตามพวกนั้นแหละ, พูดตามพวกนั้น ตามที่คนทั้งหลาย
เหล่านั้นต้องการ ก็ไปสวรรค์นั้นแหละ ไปสวรรค์นั้นแหละ.

พระพุทธเจ้าตรัสถึงสักคะและวิมุตติ.

ฉะนั้น คำสอนของพระพุทธเจ้าประเภทหนึ่งมี
อยู่มากเหมือนกัน หลายๆ สุตฺร มากๆ สุตฺร ไปจบลงด้วย
คำว่า ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ สุคติ สกฺกํ ไปสู่สุคติสวรรค์
เรื่องก็จบ. ขอภัยที่จะต้องใช้คำหยาบคายต่อไป มีไว้สำหรับ
คนโง่ คนโง่ทั้งหลายมากมายในโลกนี้ ซึ่งทำให้ต้องจบ
คำสอนลงว่า ทำบุญกุศล ทำดี ทำทานทำศีลเหล่านี้ แล้วก็
จะได้ ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ จบเรื่อง จบ, สุตฺรอย่างนี้ก็ยังมีมาก.
แต่ สุตฺรที่สูงขึ้นไปทีตรงกันข้ามที่พระพุทธเจ้าก็ตรัส
เหมือนกันแหละ ว่าทำบุญทำกุศล ทำศีลทำทาน แล้วก็

จะมีปีติ มีปราโมทย์ แล้วก็มีความสุข เป็นปัสสัทธา, ถ้าจิต
 เป็นปราโมทย์เป็นปีติเป็นสุข แล้วก็จะเป็นปัสสัทธา คือสงบ.
 พอปัสสัทธาก็จะเกิดยถาภูตญาณทัสสนะ — จะเห็นสิ่งทั้ง
 หลายทั้งปวงตามที่เป็นอย่างจริง, แล้วก็เกิดนิพพิทา—เบื่อ
 หน่ายในสิ่งที่เคยหลง, วิจารณ์—คลายกำหนด, แล้วก็
 วิมุตติหลุดพ้นไปเลย, นี่วิมุตติหลุดพ้นไปจากโลก จากสิ่ง
 ที่ผูกพันเหล่านี้. สูตรเหล่านี้ก็มีอยู่แต่ไว้ตรัสกับคนฉลาด
 เท่านั้นแหละ, ^๕นี่ย่าหาว่าพระพุทธรเจ้าพูดไม่คงเส้นคงวา
 หรือหาว่าตลบตะแลง ^๕เดี๋ยวว่า รักษาศีลให้ท่านเพื่อไป
 สวรรค์ ก็พูด, พูดมากที่สุด. เดี่ยวก็ รักษาศีลให้ท่านเพื่อ
 ปีติ ปราโมทย์ เป็นสมาธิ นิพพิทา วิจารณ์ แล้ววิมุตติ
 อย่างนี้ก็มิ, มันคนละเรื่องมันคนละทิศคนละทาง. อันหนึ่ง
 ไปหมกอยู่ในสวรรค์ ก็ไปจมนอนจมนอนอยู่ที่สวรรค์,
 อันหนึ่งว่านิพพิทาวิจารณ์ วิมุตติ หลุดพ้นเหนือโลกไปเลย.

นี่ เท่าที่ได้สังเกตมา สูตรทั้งหลายเป็นร้อย ๆ สูตร
 สูตรพวกหนึ่งพูดกับคนโง่, แล้ว สูตรเหล่านี้จะจบลงด้วย
 คำว่า รักษาศีลให้ท่าน แล้วก็ไปเกิดดี รูปสวยรวยทรัพย์
 เป็นสุข ตายแล้วไปสวรรค์ ตายแล้วไปสวรรค์ สูตรเหล่านี้

ก็มีมากเป็นร้อย ๆ สูตร. สูตรที่ว่ารักษาศีล ให้ทาน มีปกติ มีปราโมทย์ มีปีสัสทธิ มีสุข มียถาภูตญาณทัสสนะ นิพพิทา วิราคะ วิมุตตินี้ก็มี แต่มันน้อย น้อยกว่า น้อยกว่า พระพุทธเจ้าต้องตรัสทั้ง ๒ ภาษา อย่างนี้ : ภาษาสำหรับคนโง่ เรื่องก็ไปจบอยู่แค่สุคติโลกสวรรค์; ถ้าภาษาสำหรับคนฉลาดก็ไปจบลงที่วิมุตติหลุดพ้น จบกิจที่มนุษย์จะต้องทำ, เสร็จกิจที่มนุษย์จะต้องทำเพื่อดับทุกข์.

นี่มันมีความจริงมีใจความสำคัญอยู่ที่ว่า อันหนึ่งมัน หลุดออกไป, อันหนึ่งมันไม่หลุด พวกที่จะเกาะอยู่ในเชิงนาม จะติดอยู่ในเชิงนาม หลุดออกไปไม่ได้. พระพุทธเจ้าก็ตรัสเหมือนกัน ว่าทำทานทำศีลทำอะไรแล้วก็ไปสวรรค์ ไปติดอยู่ในเชิงนามชั้นที่เรียกว่าสวรรค์, แต่ถ้ามีปัญญาพอจะเข้าใจได้ ก็ตรัสเป็นพวกนิพพิทา วิราคะ วิมุตติ หลุดพ้นไปเลย. นี่เรียกว่าผลของการกระทำความดีนั้นมันเป็นอยู่ ๒ อย่าง อย่างนี้ คือพวกหนึ่งต้องการเพียงสวรรค์ก็พอแล้ว, พวกหนึ่งไปจนถึงที่สุดคือ นิพพิทา วิราคะ วิมุตติ.

เอาละ, อย่างพวกเรานี้แหละ รักชาติลัทธิ ตั้งใจรักชาติลัทธิ รักชาติอย่างยิ่งทุกวันอุโบสถ นอนวัตร ทำบุญ ทำทาน รักชาติแล้วต้องการอะไร ไปอยู่ในเชิงนามติดอยู่ที่ในสวรรค์ หรือว่าต้องการจะวิมุตติหลุดพ้นออกไปจากโลกนี้ หรือจากสิ่งทั้งปวง มันมี ๒ อย่าง อย่างนั้น.

ฉะนั้น วันหนึ่งพูดว่า ปีใหม่นี้ ขอให้ทำกุศลให้ เป็นกุศลให้ยิ่งให้ถูก ให้ดีไปกว่าปีเก่า ก็หมายความว่า อย่างนี้, ให้ทำบุญ ทำกุศล ทำอะไรให้มันเลื่อนดีขึ้นไปกว่าปีเก่า. ถ้าเคยติดอยู่ในเชิงนาม ในเชิงนามออกไม่ได้ ก็ขอให้หลุดออกมาเสียที่ ติดอยู่ในเชิงนามในเมืองไทยเรา มันก็หาชุกยาก, แต่ถ้าว่าอย่างในเมืองที่เขาเลี้ยงแกะ เลี้ยงแกะ มาก ๆ หาได้ง่าย แกะขนมันยาวขนมันพันพันกันแน่น พอมันเข้าไปติดในเชิงนามแล้วมันออกมาไม่ได้, เจ้าของต้องไปช่วยเสมอแหละ ถ้าแกะมันติดเชิงนาม นั้นแหละขอให้นึก ถึงอย่างนั้นเถอะ.

เดี๋ยวนี้ที่ว่ามันหลงเข้าไป หลงเข้าไป ลึกเข้าไปในเชิงนามออกไม่ได้ ก็มีอยู่มาก, บุษาส่งสุดเพียงสวรรค์ ๆ

ฉะนั้น จึงมีพระบาลีมากมายหลายสูตร จบลงท้ายคำว่า
 ตายแล้วไปสู่สุคติโลกสวรรค์ มันโง่ถึงกับว่า ต้องต่อตาย
 แล้วจึงจะได้, ต้องพูดให้มันอย่างนั้นเขาจึงจะเอา ว่าตายแล้ว
 จะได้ไปสวรรค์ เขาจึงจะเอา. แต่สวรรค์กันที่นี้ก็ไม่อยากเอา
 ไม่ต้องการด้วยซ้ำไป, แต่ว่ามันไม่ใช่พุทธศาสนาดอก. ที่นี้
 พระพุทธเจ้า ก็จำเป็นจะต้องพูดแก่คนพวกนี้ ท่านก็ต้อง
 พูดตามที่เขาพอใจ เขาใช้คำนั้นก็แล้วกัน, เป็นคำของเขา
 พูดกันมาแต่ก่อนพระพุทธเจ้า ตายแล้วไปสวรรค์ ท่านก็
 ต้องพูดอย่างนั้นแหละ. แก่ก็ทำอย่างนี้ซิ ถ้าอยากจะตายแล้ว
 ไปสวรรค์, อย่างนั้นมันซ้ำๆ อยู่กันแหละ ซ้ำกับพวกเดิม
 พวกเก่าพวกก่อนพระพุทธเจ้าเขาก็พูดกันมาแล้ว.

“กุศล” เป็นเครื่องตัด.

ที่นี้อยากจะมาพูดกันให้ละเอียดถึงคำว่า กุศล กุศล
 กุศล กุสะ มันแปลว่า หนัวร์ก หนัวร์กสะ นะ มันยังไม่แน่ใน
 ภาษาไทยจะเรียกว่าหนัวร์อะไร มันเป็นเชิงหนัวร์ก ที่เข้าไป
 แล้วออกยาก บุกออกไปยาก, เข้าไปก็ยากออกมาก็ยาก เป็นหนัวร์
 กุสะ หนัวร์เชิงหนาม หนัวร์เชิงรก. คำว่า กุ-ศ-ล มันแปลว่า

ตัดหน้ากุดะ ที่ทำให้ติดอยู่ออกมาไม่ได้ หนัวร์ก, การกระทำ
 อย่างไม่ทำให้ตัดแต่หนัวร์กออกไปได้นั้นเป็นกุศล, ถ้า
 ตัดหนัวร์กไม่ได้ หรือมันไม่ตัดหนัวร์ก จึงจะเรียกว่าอกุศล
 อกุศลคำนี้กว้างขวางมาก กว้างขวางมาก เพราะว่ามนุษย์นี้
 ตูกันให้ตี ๆ นะ มนุษย์นี้เกิดมามันไม่ได้ติดหนัวร์กนะ เกิดมา
 จากท้องแม่ มันเกลี้ยงงนะ มันยังไม่มีหนัวร์กนะ, เกิดมาจาก
 ท้องแม่มันยังไม่มีปัญหา มันยังไม่มีหนัวร์ก ยังไม่มีที่เกาะเกี่ยว.
 แต่พอมนุษย์ เด็กทารกมันออกมาจากรก ออกมาจาก
 ท้องแม่มาเป็นเด็กทารก มันจะเริ่มมีหนัวร์ก แล้วมัน
 จะติดเชิงนาม, ถ้ามันอยู่ในครรภ์มันไม่มีอารมณ์อะไร
 ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ยังไม่ได้ทำหน้าที่อะไร ยังไม่มีอารมณ์
 อะไร มันก็ยังไม่มีความ, พอเกิดออกมาแล้วมันก็มีปัญหา:
 ตามันก็เห็นรูปสวย ไม่สวย, หูมันก็ฟังเสียงเพราะไม่เพราะ,
 จมูกมันก็หอมเหม็น, ลิ้นมันก็หวานอร่อยหรือไม่อร่อย,
 กายก็มันนวลหรือกระด้าง, จิตใจก็พอใจหรือไม่พอใจ. พอเด็ก
 ทารกเกิดขึ้นมา อายตนะเหล่านี้ก็เริ่มทำงาน มันก็เลย
 เกิดเชิงนามขึ้นมา, ทางตาก็เป็น ๒ ฝ่ายคือสวยหรือไม่สวย
 ทางหูก็เป็น ๒ ฝ่ายไพเราะหรือไม่ไพเราะ, ทางจมูกก็ ๒ ฝ่าย

หอมหรือเหม็น, ทางลึนก็ ๒ ฝ่ายอรรอยหรือไม่อรรอย, ทาง
สัมผัสผิวหนังมันก็เป็น ๒ ฝ่ายคือว่านิ่มนวลหรือกระต้าง, ทาง
จิตก็ถูกใจหรือไม่ถูกใจ.

เด็กเกิดมาไม่ทันกับวันดอก อย่างมากสักเดือนหนึ่ง
ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจของมันทำหน้าที่ มันก็รู้จักแยกทางตา
เป็นสวยหรือไม่สวย บางทีพ่อแม่พี่น้องโง่ก็ได้, เขาพวก
ปลาตะเพียนบ้าง เขาพวกดอกไม้อะไรมาชวนให้มันหลงสวย
ให้มันหลงสวย. ที่จริงถ้าอย่าไปทำให้มันหลงสวย เรื่องก็จะ
ไม่มีมากนัก ยั่วให้มันหลงสวยแหละ.

ทางหู ก็เหมือนกันออกสำหรับร้องเพลงเอื่อย ๆ ขับกล่อม
ให้เด็กมันสบายหู นั้นแหละ อย่าทำกันอย่างนั้นมันก็จะ
ไม่หลงมาก. ทางจมูกก็เอาของหอมมาให้, ทางลึนก็ให้
อรรอย ๆ อรรอยเข้าไว้ จนเด็กมันรู้ อรรอย. ทางผิวหนังก็ให้
อบอุ่นให้มันนวล ให้สบาย ให้สบายแก่ผิวหนัง. ทางจิตใจ
ก็เมื่อรู้สึกแล้วก็ประเล้าประโลม อย่างนั้น ประเล้าประโลม
อย่างนั้น, เอาอกเอาใจอย่างนั้นอย่างนั้น ที่ทำให้เด็กรู้จักแยก
ออกเป็นถูกใจ หรือ ไม่ถูกใจ.

ที่นี้ **เชิงนามัญจาคา** หรือเชิงนามันก็เกิดขึ้น
 แก่เด็กเป็น ๒ ฝ่าย เป็น ฝ่ายบวก และเป็น ฝ่ายลบ, ที่ถูกใจ
 หรือ ไม่ถูกใจ, ฝ่ายยินดี หรือ ยินร้าย, ฝ่าย อภิชฌา หรือ
 โทมนัส, เรียกตามภาษาสติปัฏฐานก็เป็นอภิชฌา น่ารัก,
 น่าพอใจ, เป็นโทมนัสน่าชดเคือง, เด็กก็รักไปด้วยเชิงนาม
 ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ ครบ ๖ ทาง,
 แล้ว ทางหนึ่งแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย คือฝ่ายบวกหล่อให้รัก, ฝ่าย
 ลบหล่อให้เกลียด ให้กลัว ก็เลยกลายเป็น ๑๒ อย่าง มัน ๖
 อย่าง อย่างละคู่ๆ เป็น ๑๒ อย่าง, นี่มันได้เกิดเชิงนามเกิด
 ัญจาคาขึ้นมาแล้ว อะไรจะตัด อะไรจะตัดมัน ก็คือ **ธรรมะ**
 หรือความถูกต้องนี้ **ที่มันตัดสิ่งเหล่านี้ได้ก็เรียกว่ากุศล,**
ที่มัน ตัดไม่ได้หรือไม่ตัดก็เรียกว่าอกุศล.

ที่นี้ **เด็กจะเอาปัญญาไหนมาตัด** ในเมื่อพ่อแม่
 พี่น้องก็คอยแต่จะส่งเสริมให้มันหลงมากยิ่งขึ้น, ให้มัน
 อร่อยที่สุด ให้มันสวยงามที่สุด รักเท่าไรก็ยิ่งส่งเสริมให้เด็ก
 หลงใหลพอใจในความเป็นสุขมากที่สุด. อย่างที่เคยตามมา
 แล้วว่า พ่อแม่คนไหนบ้างที่พาลูกๆ ไปที่ร้านขายของเล่น,

แล้วก็บอกว่า ลูกเอ๋ยทั้งหมดคนเขามัวไว้สำหรับให้เราโง่, ใคร
 เคยทำอย่างนั้นบ้าง, มันมีแต่ว่าจะพาไปหาร้านขายของเล่นมากมาย
 แล้วก็ว่า มึงจะเอาอะไรก็จะซื้อให้, ขึ้นไหนมึงชอบก็จะซื้อให้
 แพงเท่าไรก็จะซื้อให้, มันมีแต่พ่อแม่ที่ทำอย่างนั้นนี่, แล้ว
 เด็กมันจะไม่โง่งงๆ อย่างไม่ได้ จนเด็กเสียนิสัยคิดว่าต้องได้
 ตามที่กูต้องการ, พ่อแม่มีหน้าที่ต้องทำให้ตามที่กูต้องการ.

นี่ก็เป็น **เชิงนามเป็นนัย์คารก** รกทวมเด็กขึ้น
 มาเลย, **อะไรจะตัดล่ะ.** **สิ่งที่เป็นกุศลเท่านั้นแหละที่**
จะตัด, ถ้ามันไม่ตัด แต่กลับส่งเสริมมันก็เป็นอกุศล, แล้ว
 เด็กเขาจะเอาปัญญาไหนมาตัดเอง, หรือมีกุศลขึ้นมาเอง.
 มันอยู่ที่พ่อแม่หรือการอบรมสั่งสอน, แต่ขอให้รู้ความหมาย
 ของคำว่า **กุศล กุศล** มันคือสิ่งที่จะตัดความโง่งงเหล่านี้,
 ตัดสิ่งที่รกรุงรังขึ้นมาห่อหุ้มผูกพันเหล่านี้เป็นกุศล จะเรียกว่า
 อยู่ในรูปโลกะ โทสะ โมหะก็ได้ ค่อยมากขึ้นๆ คือยินดี
 ยินร้ายทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ รกรุงรังไปหมดทั้งทางตา
 ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ **อะไรจะตัดได้,**
สิ่งนั้นคือกุศล, อะไรตัดไม่ได้และไม่ตัดนั้นเป็นอกุศล.

แล้วเป็นอย่างไร เราชะโงกขึ้นมาในกุศลหรือ
 อกุศล, จิตใจของเรายังหวังอยู่ในอะไร เราหวังที่จะให้
 มันเป็นกุศลยิ่ง ๆ ขึ้นไป ให้ดีให้สวยให้เป็นสวรรค์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป
 ก็มันตัดไม่ได้ ก็มันออกมาไม่ได้. ความโลภ ความโกรธ
 ความหลงมันก็หนาแน่นขึ้นมา หนาแน่นขึ้นมา ก็รวมความ
 ว่ามันก็ติดอยู่ในสวรรค์ ที่เป็นเชิงนาม, เป็นญารก เป็น
 เชิงนาม ติดอยู่ในนั้นออกมาไม่ได้ เพราะไม่มีกุศล, เพราะ
 ไม่มีความรู้ไม่มีสติปัญญา ที่จะตัดมันออกมาได้. ถ้าเป็น
 กุศลแท้จริงมันก็เหมือนกับของคมตัดเชิงนามเหล่านั้น
 ออกมาเสียได้ คือตัดโลภ ตัดโกรธ ตัดหลง, ตัดยินดี ตัด
 ยินร้าย ตัดอะไรออกเสียได้, ก็ออกมาได้.

แต่เดี๋ยวมันไม่มีนี้ วัฒนธรรมเหล่านั้นมันไม่มี, มีแต่
 ว่าพอเต็กออกมา ก็ส่งเสริมให้ถูกใจให้ถูกใจยิ่ง ๆ ขึ้นไป ยิ่ง
 รักเท่าไรก็ส่งเสริมไปเสียทุกอย่าง: ทางตากก็ส่งเสริม, ทางหูก็
 ส่งเสริม, ทางจมูกก็ส่งเสริม ทางลิ้นก็ส่งเสริม, ทางผิวกายก็
 ส่งเสริม, ทางจิตใจก็ส่งเสริม. เด็กทารกก็เติบโตขึ้นมา
 ท่ามกลางความส่งเสริมให้โง่ ให้หลง ให้ยินดีในสิ่งที่

น่ารักน่าพอใจ, แล้วให้เกลียดกลัวดูถูกดูหมิ่นในสิ่งที่
 ไม่น่ารักน่าพอใจ มันก็เลยติดอยู่ในเชิงนาม, เหมือนกับ
 ลูกเกาะ เหมือนกับเกาะขนยาวเข้าไปติดอยู่ในเชิงนามออกมา
 ไม่ได้.

เมื่อไม่มีการตัดเชิงนามเหล่านี้มันก็เป็น
 อุกุศล มีอกุศล เป็นอกุศล, แต่ไม่มีใครจัดว่าเป็นนรก
 เพราะมันสนุกสนานสะทวักสบายเอร็ดอร่อย. ฉะนั้นจึงพอใจ
 ในสวรรค์ด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีชนบทรรมนิยมประเพณีที่จะ
 สอนให้ลูกเด็ก ๆ รู้เรื่องนี้มาตั้งแต่เล็ก ๆ มาโรงเรียน โรงเรียน
 ก็ไม่ได้สอน มาอยู่วัด มาอยู่วัด เอ้า พวกกันตรง ๆ ตีกว่า,
 สมภารก็ไม่ได้สอน เพราะสมภารก็ชอบเอร็ดอร่อย ชอบสนุก
 สนาน ชอบหาของเอร็ดอร่อยสนุกสนานมาเล่นในวัดเสียอีก,
 แล้วจะเรียกว่าช่วยตัดเชิงนามอย่างไร. ฉะนั้นคนเราก็ตีขึ้น
 มาด้วยความโง่, เป็นหนุ่มบวชแล้วมันก็ยังติดเชิงนามอยู่
 นั้นแหละ, สึกออกไปมันก็ยังติดเชิงนาม, มีจิตใจอยู่ใน
 เบื้องต่ำ ต้องการจะมีเชิงนามที่สวยงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป, จนเกิด
 ความพอใจว่าตายแล้วไปสู่สุคติโลกสวรรค์ด้วยกันทั้งนั้นเลย.

อย่างนั้นมาตั้งแต่ก่อนพุทธกาล มันยังโง่มาๆ นี้ พระพุทธเจ้า
 เกิดขึ้นท่านก็สอนว่า หลุดๆ หลุดออกมาจากสิ่งเหล่านี้ ที่เรียก
 ว่าวิมุตติ วิมุตตินะ แต่มันไม่มีคนเชื่อก็คน มันไม่มีใครรับ
 ก็คน.

เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว ก็ทรงท้อพระทัยว่า โอ้ น
 มันไม่มีใครเอาดอก ไม่สอนดีกว่า สอนก็เหนียวเปล่า คิดจะ
 ไม่สอน ที่จะออกไปเสียจากกองทุกข์นี้, แต่เผอิญว่ามีความ
 กรุณาเหลืออยู่บ้าง ว่าสำหรับบางคน แม้ว่าจะไม่มีก็คน ก็
 มีคนที่พึ่งถูกเข้าใจบ้าง เอ้า, ก็สอน ๆ ก็สอน ก็ทรงพยายาม
 สอนอย่างยิ่ง แล้วก็ได้น้อยไม่กี่คนนั่นแหละ. คนที่จะบรรลุ
 เป็นพระอรหันต์ออกไปได้มีไม่กี่คน มันติดบ่วงอยู่อย่างนั้น
 แหละ ติดบ่วง เพราะว่าบ่วงมันมี ๒ บ่วง อย่างที่กล่าว
 มาแล้ว : บ่วงในแง่บวกคือสวรรค์, บ่วงในแง่ลบคือนรก
 นรกไม่น่าสนุกมันก็ยังติดนี้, ติดๆ เฉอะ. ถ้าไม่ติดนรก มันก็
 ไม่ไปมัวโกรธ, ไม่ไปมัวเกลียดไม่ไปมัวเป็นทุกข์, ส่วน
 สวรรค์นั้นไม่ต้องพูด เพราะมันพอใจมันก็ไปติด.

กุศลแท้จริงต้องตัดได้ ทั้งบ่วงมนุษย์และบ่วงทิพย์.

อย่าลืมนะ อย่าลืมนะว่า เมื่อพระพุทธเจ้าท่านจะส่งสาวกไปประกาศพระศาสนา ท่านได้ตรัสแก่สาวกทั้งหลาย เหล่านี้ว่า ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราพ้นแล้วจากบ่วงทั้งที่เป็นบ่วงมนุษย์ และบ่วงทิพย์ แม้เธอทั้งหลายก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้งที่เป็นบ่วงมนุษย์และบ่วงทิพย์. ท่านจัดเป็น ๒ บ่วง บ่วงชั้นเลวของพวกมนุษย์ธรรมดา ๆ, แล้วบ่วงชั้นสวรรค์ชั้นของทิพย์ชั้นที่สวยวนที่สุด สวรรค์สูงสุดก็เป็นบ่วง, ท่านจึงตรัสว่าเรามี ๒ บ่วง ทั้งบ่วงมนุษย์และบ่วงทิพย์, เดียวกันเรา ๆ พวกเรา ก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้ง ๒ บ่วง, ฉะนั้นไป ไปสอน ๆ เรื่องหลุดพ้น.

ขอให้เข้าใจว่า แม้สวรรค์ชั้นสูงสุดนั้นก็ก็เป็นบ่วงที่ธรรมดา ๆ อาบเหงื่อต่างน้ำอยู่มันก็เป็นบ่วง เป็นบ่วงมนุษย์ บ่วงมนุษย์ธรรมดา, บ่วงสวรรค์ก็เอวี่คอร่อยสนุกสนานเพลิดเพลิน. ในโลกนี้ในโลกเราปัจจุบันนี้ ก็มีทั้ง ๒ บ่วง; คนที่

มั่งมี มีเงินใช้วันหนึ่งเป็นหมื่นเป็นแสนเป็นล้านต่อวัน
 มั่นก็มี มั่นก็เป็นบ่วงทิพย์, นี่พวกที่อาบเหงื่อต่างน้ำมั่งมี
 เป็นบ่วงมนุษย์, แต่มั่งมีในโลกนี้ ก็คือ มั่งมี และยากจน
 นั้นแหละ; มั่งมีก็ติด บ่วงทิพย์, ยากจนก็ติดบ่วงมนุษย์,
 แล้วมั่งมีไม่หลุดพ้นด้วยกันทั้งนั้น. นี่เขาเข้าใจคำว่ากุศล ๆ
 ไม่ถูกต้อง.

ขอร้องที่ว่าเดี๋ยวนี้พวกเราเหล่านี้ พอฟว่าเป็นกุศล
 แล้วไปสวรรค์ใช่ไหม, ถ้าว่ากุศลแล้วไปสวรรค์ใช่ไหม?
 ใครมีความรู้ถึงกับว่า ถ้าเป็นกุศลแล้วมันตัดบ่วงทิพย์นะ,
 ถ้ามันเป็นกุศลจริง ๆ มันต้องตัดทั้งบ่วงทิพย์และบ่วง
 มนุษย์, เดี่ยวนี้คนแก่ ๆ โอ้ กุศล ๆ กุศล, ถูกล้อตเตอร์สัก
 พันบาทก็กุศลเสียแล้ว ไม่ต้องอะไรมากดอก กุศลมันกลายเป็น
 เป็นบ่วงทิพย์, บุษาบ่วงทิพย์เป็นกุศลไปเสีย, นี่เข้าใจคำว่า
 กุศลผิดเสียแล้ว ขอให้เข้าใจใหม่เถิด. ปีใหม่นี้ขอให้เข้าใจ
 ความหมายของคำว่ากุศล กุศลให้ถูกต้องกว่าปีเก่าเถิด, ว่า
 ถ้าเป็นกุศลแท้จริงแล้วมันต้องตัดบ่วง ทั้งที่เป็นของ
 ทิพย์และที่เป็นของมนุษย์, บ่วงสวรรค์ คนเดี๋ยวนี้มีบริวารตั้ง

๕๐๐ นนึ่งบ่วงสูงสุด บ่วงทิพย์สูงสุดแหละ. ขอให้เข้าใจ
 คำว่ากุศล กุศล แล้วมันจะต้องตัดทุกบ่วง ไม่ว่าจะ**เป็นบ่วง**
มนุษย์หรือเป็นบ่วงทิพย์.

บ่วงมันเริ่มเกิดขึ้นมาตั้งแต่ พอว่า **เด็กมันออก**
มาจากครรภ์ คลอดออกมาแล้ว **ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ**
มันเริ่มทำงานแล้ว, มันรู้สึกเสวยเวทนาอันเป็นสุขเป็นทุกข์
 แล้ว, **บ่วงมันก็เริ่มงอกออก** ออกทางตาเป็น ๒ บ่วง:
 บ่วงน่ารักบ่วงไม่น่ารัก, **ทางหู** เป็น ๒ บ่วง บ่วงไพเราะไม่
 ไพเราะ, **บ่วงจมูก** เป็น ๒ บ่วง เหม็นหรือหอม, **บ่วงลิ้น**
 ก็มี ๒ บ่วง อร่อยหรือไม่อร่อย, **บ่วงผิวหนัง** ก็เป็น ๒ บ่วง
 นิ่มนวลหรือกระด้าง, **บ่วงทางจิตใจ** ก็เป็นถูกใจหรือไม่ถูกใจ
 บ่วงมันเต็มไปหมด มีหน้่ารักมีหน้่าชิงหนามงอกขึ้น ๆ ตาม
 อายุของเด็ก.

ช่วยฟังให้ตึนะ **เราก็เคยเป็นเด็กมาแล้ว บ่วงนี้มัน**
งอกหนาแน่นขึ้นตามอายุ ของเด็ก แล้วมันมากเท่าไร, มัน
 มากเท่าไรเมื่อมันเกิดมากขึ้นตามอายุของเด็ก. พอเด็กโตขึ้น
 พอที่มันก็ติดอยู่ในบ่วง เหมือนกับเกาะติดอยู่ในชิงหนาม,

พูดเท่าไรก็ไม่รู้เรื่อง มันก็ต้องสวมรอย โอ้ เออสวรรค์ต่อไปอีก เออบ่วงที่ดีกว่านี้, เออบ่วงที่สวยงามกว่านี้, เอาก็ดกลงกันว่าตายแล้วไปสวรรค์ เรื่องมันก็จะจบอยู่สำหรับคนโง่. ชั้นบุคลุคนที่จะต้องจมอยู่ในเรื่องบ่วง.

เอา, ที่นี้ถ้ามันเป็นเรื่อง ธรรมชาติจริงของพระพุทธรเจ้า เป็นของใหม่เกิดขึ้น ก็เป็นวิมุตติหลุดพ้นจากบ่วง ทั้งบ่วงทิพยและบ่วงมนุษย์, นี่จะต้องรู้ว่า ถ้ามันเป็นบุคลุคนั้น มันต้องตัดทั้งบ่วงทิพยและบ่วงมนุษย์. อย่าเป็นบุคลุคน้อยๆ เพียงแค่นี้ได้ตามพอใจสนุกสนาน ส่ำรวส่ำราญไปตามความต้องการของกิเลส, มันติดความเพติดเพลิน ความรู้สึกทางอายตนะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจนั้นมากเกินไป, ถ้ามีอะไรมาส่งเสริมให้ได้รับความสะทวักสบายสนุกสนานทางอายตนะแล้ว มันก็พอใจ แล้วมันก็เป็นธรรมชาติอย่างนั้นเสียจริงๆ ด้วย มันก็เป็นอย่างนั้นเสียจริงๆ ด้วย.

บ่วงทมนุษย์สร้างบนนนเกินจำเป็น.

อย่างที่เคยพูดให้ฟังแล้วว่า มนุษย์นี้ยังมีความต้องการปัจจัยฝ่ายจิตใจนะ; ปัจจัย ๔ ฝ่ายรูป ฝ่ายร่างกาย

นั้นยังไม่พอ, มีอาหาร มีเครื่องนุ่งห่ม มีที่อยู่อาศัย มียา
 แก้โรค ๔ อย่างนี้มันยังไม่พอ มันเป็นฝ่ายร่างกายเท่านั้น.
 จิตใจมันยังต้องการอีกอันหนึ่งมากกว่านั้น คือความเอร็ดอร่อย
 สนุกสนานเพลิดเพลินในทางจิตใจ, ความเพลิดเพลินใน
 ทางจิตใจ นี้มันจำเป็นต้องมีเหมือนกัน ไม่มีมันไม่พอใจ
 มันไม่หยุด มันคันร่น ฉะนั้นจึงต้องหาความพอใจให้. คนจึง
 ไปสนใจที่จะหาความสนุกสนานเพลิดเพลินเล่นหัวบำรุงบำเรอ
 อะไรไปต่างหาก เกินไปกว่า ๔ อย่าง.

นี่เราจึงเห็นว่า มีสิ่งที่เป็นความเพลิดเพลินทาง
 จิตใจเกิดขึ้นในโลก เกิดขึ้นในโลกมากมายมหาศาล; คือ
 ความสวยงาม สนุกสนาน บำรุงบำเรอต่าง ๆ นานาในโลก
 ที่ไม่จำเป็น ที่ไม่จำเป็น. ที่จำเป็น มัน ๔ อย่าง คืออาหาร
 เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค นี้จำเป็น ๆ ไม่มีมัน
 ตาย, แต่ที่ไม่จำเป็น ไม่มีก็ไม่ตาย มันอยู่เยอะเยอะ ยังไป
 อุตสาหัซซื้อหามา แล้วก็จะต้องการซื้อหาสิ่งเหล่านั้นมากกว่า
 สิ่งที่เป็นตัวช่วยซ้ำ. พวกที่มีเงินเดือนมาก เงินเดือน
 ส่วนใหญ่เขาไปซื้อหาสิ่งที่ไม่จำเป็น, พวกเงินน้อย

เงินเดือนน้อยก็ อุตสาหกรรมก็ขึ้นมา ไปซื้อหาสิ่งที่ไม่
จำเป็น ทั้งนั้นแหละ, มันจะไปกู้เงินเขามาซื้อโทรทัศน์ก็ได้,
จะไปกู้เงินเขามาซื้อเครื่องสำอางสำราญสำเร้งอะไรต่าง ๆ ก็
ได้, ยังไม่ควรจะมีรถยนต์ มันไปกู้เงินเขามาซื้อรถยนต์มาก็ได้,
เพื่อความสะดวกสบายสนุกสนาน ในบ้านในเรือนไปซื้อหา
อะไรมาแขวนไว้เต็มไปหมด.

บ้านใครก็ไปดูเถอะ ทุกบ้าน แหละ ที่มีสิ่งที่ไม่
จำเป็นแขวนอยู่รุงรังเต็มไปหมดแหละ, สิ่งเหล่านั้นปลด
ไปโยนทิ้งไฟเผาไฟเสียก็ได้ ไม่เสียหายอะไร ไม่เดือดร้อน
อะไร. ที่บ้านที่เรือนที่มันแขวน ๆ อยู่ล่ะ อันไหนมันไม่
จำเป็น เอาไปเผาไฟทิ้งไปเสียก็ได้, มันไม่เดือดร้อนอะไร
แต่ก็กลับไปซื้อไปหามาติด ๆ ติด ๆ กันเข้า จนรกรุงรังไปหมด.
นี่ มันเป็นอย่างไร, มันเป็นบ่วงหรือไม่เป็นบ่วง.

ต้องมีเครื่องประดับประดับบ้าน เครื่องเรือนสวยงาม
ยิ่งแพงเท่าไรก็ยิ่งไม่ว่า, นี่เป็นความโง่หรือเป็นความฉลาด,
แล้วมันลึกลับมันละเอียด มันละเอียดซับซ้อนละเอียดที่สุด,
แล้วไม่จำเป็นจะต้องเป็นอย่างนั้น. ก็ยังต้องเอาอย่างนั้น

เกาอย่างนพอนั่งไต่กีไม่เอาดอก มันไปซื้อเกาอันรวมเป็นร้อย
เป็นพันมานั่ง, อะไรสักนิคมันก็ต้องเอาที่แพงที่สุด. แม้แต่
เสื้อผ้า ธรรมดา มันก็ไม่ต้องแพง แต่ก็ต้องไปเอาที่แพงที่สุด
ที่เป็นถักเป็นร้อยเป็นดอกเป็นดวงเป็นสีเป็นสัน, ทำไมจึง
ต้องใส่เสื้อที่ต้องถักต้องย้อมเป็นสีเป็นสัน เสื้อธรรมดา
มันก็ได้ ทำไมไม่เอา, เพราะว่าส่วนต้องการบำรุงเรอนั้นมันมี
อยู่, ส่วนที่ต้องการจะบำรุงบำรุงเราทางจิตใจมันยังมีอยู่.

ฉะนั้นในโลกที่เขาผลิตด้วยเครื่องจักรขึ้นมา
ขายมากที่สุดนี้ ส่วนใหญ่มันส่วนที่ไม่จำเป็นต้องมีทั้ง
นั้นแหละ, แต่มันก็ยิ่งขายได้ขายดี. ไปเอาหนังสือพิมพ์มา
เปิดดูสักฉบับหนึ่งเถอะ โฆษณาส่งของที่ขายอยู่ในหนังสือ
พิมพ์ก็สับอย่างนี้ ทีวี้อยอย่างก็สับอย่างแล้วก็ดูเถอะ
อันไหนจำเป็นบ้าง. อาตมาเคยเปิดดูไม่มีเลย, ไม่ต้องมีก็ได้
ที่เขาโฆษณาขายอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์เป็นสับ ๆ อย่างไม่ต้อง
มีก็ได้, แต่แล้วมันก็มี แล้วมันก็ขายมากกว่าที่จำเป็น. นี้
เป็นความโง่หรือความฉลาด, เป็นบ่วงหรือไม่เป็นบ่วง,
เป็นหญ้าเซิงหนามหรือไม่ ที่เข้าไปแล้วมันออกมา
ไม่ได้. ที่จริงหนังสือพิมพ์ยุคนี้มันก็มีขายของอย่างนี้มากกว่า

ยุคก่อน ๆ โน้นมาก, ยุคก่อน ๆ ยังมีที่แต่น้อย ยุคนี้ยังมีมาก
เปิดดูพรวนไปหมดแหละ, สิ้นค้าที่ไม่จำเป็น ไม่มีก็ได้,
ถึงไม่มีก็ไม่ตายมันมีมาก มันโฆษณาขายกันมากขึ้น, เขากำลัง
จะผลิตมันให้ยิ่งไปกว่านี้. โดยเฉพาะเรื่องโทรทัศน์เรื่องวิทยุ
อย่างเดียวนี้ก็พอแล้ว มันยังจะออกมาใหม่อย่างที่ต้อซื้อกัน
ใหม่อีกแหละ เท่าที่มีอยู่แล้วไม่พอ ต้อซื้อใหม่ให้ดีกว่า,
ให้ดีกว่า ให้ดีกว่า.

นี่ก็เรียกว่ามัน ถล้าเข้าไปในเชิงนาม มันถล้าเข้า
ไปในเชิงนาม ลึกเข้าไป ลึกเข้าไปจนแกะตัวนั้นมันออกมา
ไม่ได้, มันก็ตายอยู่ในเชิงนาม เพราะมันไม่มีกุศลแท้จริง
ที่จะตัดเชิงนามนั้นเสียให้ได้, มันได้รับกุศลหลอก ๆ ให้
ยั้งคั้นเข้าไป ในเชิงนาม. กุศลชนิดนี้มันหลอกให้คั้นเข้าไป
ในเชิงนาม คือว่าตายแล้วไปสวรรค์นี่. นี่มันไม่ไหวดอก
มันจะอยู่ที่ตรงนี้, มันจะตายอยู่ที่ตรงนี้ มันจะจมปลักจมหนอง
อยู่ที่ตรงนี้, มันจะติดเชิงนามตายอยู่ที่ตรงนี้. นี่มนุษย์ไม่
ออกไปได้, มันไม่หลุดรอดไปได้ นี่เรียกกันว่าในคน ๆ เดียว
ชั่วอายุคนเดียวมันยังเป็นอย่างนี้.

ย้ำอีกทีหนึ่งว่า ลูกทารกเกิดมาจากครรภ์มารดา
 ไม่มีเชิงหนามไม่มีบัวงไม่มีอะไร ; พอดตา หู จมูก ลิ้น
 ภายใจ ของมัน เริ่มทำงานได้ มันก็เกิดบัวง ทั้งทาง
 ๖ ทางนะ แล้วก็ทางหนึ่งก็เบนบวก ทางหนึ่งก็เบนลบ ก็เลย
 ได้เป็น ๑๒ ทาง ๑๒ ทางนี้ไม่ไหวแล้ว รกรุ่งรังเหินยวนแน่น
 ไปหมดแล้ว แล้วมันก็ออกมาไม่ได้, จนเป็นหนุ่มเป็นสาว
 มันก็ออกมาไม่ได้, ยิ่งเป็นหนุ่มเป็นสาวมันยิ่งบ้าหนักขึ้น
 ที่จะให้สวยให้งามให้สนุกสนานเอร็ดอร่อย. เตียวนี้เป็นคนแก่
 แล้วก็ยังไม่ออกไม่ได้ก็มี ยังต้องการสวยอยู่ก็มาก, แต่มันคงจะ
 ค่อยยังชั่วกว่าคนหนุ่มคนสาวแหละ คนแก่อายุมากแล้วมันก็
 คงจะรำมือไปบ้าง. แต่มันก็ยังหลงอยู่นั้นแหละ เพราะมัน
 ถูกบอกไว้ล่วงหน้าว่า ในสวรรค์มีมากกว่านี้, สวยสดงดงาม
 กว่านี้ ให้ไปเอากันในสวรรค์เถิด. นี่ก็ทำบุญไปสวรรค์กัน
 ทั้งนั้น, เลยไม่รอด, ไม่รอดติดค้างอยู่ในเชิงหนาม โดยอุปมา
 นี้ก็ได้, หรือจมอยู่ในหนองในโคลนในเลนขึ้นมาไม่ได้ อย่างนี้
 ก็ได้.

ปีใหม่ ขอให้มุกุศลที่แท้จริง ที่ตัดเชิงหนาม
 หรือตัดหนุมารก หรือว่า ยกตน ขึ้นมา จากหล่มจากเลนนี้

เสียให้ได้ ก็จะมีปีใหม่ที่ดีขึ้น, สมกับที่เป็นพุทธบริษัท
 พุทธบริษัท มีปีใหม่ที่ดีกว่าปีเก่าโดยที่ว่าต่อกุศลได้ ทำ
 ให้กุศลเป็นกุศลแท้จริงขึ้นมาได้. นี้ขอให้ ระวังกุศลปลอม
 กุศลปลอมมันล่อเข้าไปหาสวรรค์ชนิดที่ออกมายากกว่าเดิม คือ
 ทำให้ไปมาในสวรรค์ที่ออกมายากกว่าเดิม, ขอให้ระวัง
 ในข้อนี้. ปีใหม่มาแล้ว ขอให้ออกมาเสียได้จากเชิงนาม
 เหล่านี้ คือออกมาเสียได้จากบ่วง ทั้งที่เป็นของทิพย์
 และทั้งที่เป็นของมนุษย์ คือ ทั้งคนมั่งมีและทั้งคนยากจน
 จงออกมาเสียจากบ่วงนี้ด้วยกันทั้ง ๒ พวก มนุษย์ก็จะดีขึ้น.
 นี้เรียกว่ามนุษย์ในชั่วอายุคน ๆ เดียวยังติดบ่วงอย่างนี้.

สิ่งเจริญก็ยังคงบ่วง.

ที่ขอโอกาสพูดถึงว่า มนุษย์ในความหมาย
 มนุษยชาติ คือมนุษย์ชาติทั้งหมด ไม่ใช่คนเดียว ๒ คน
 ไม่ใช่แต่ละคน ๆ คือรวมกันหมดเป็นมนุษยชาติ ก็แสนปี
 ก็หมื่นปีก็พันปีมาแล้วก็ตามใจเถอะ, เมื่อแรกมีมนุษย์ขึ้นมา
 ในโลก ก็รู้กันอยู่ว่า ไม่มีความเจริญอะไรอยู่กันอย่างคนป่า.
 ที่ประณามเขาว่าเป็นคนป่า แล้วก็อย่าลืมนะว่า คนบ้านคน

เมืองคนเดียวมันก็ ลูกหลานของคนป่าเหล่านั่นหงน
 แผละ, จริงหรือไม่จริง คนเดียวมนุษย์เดี่ยวที่รู้จักแต่งตัว
 สวยสดงดงามมัน มันลูกหลานของคนป่าที่แก้ผ้าครึ่งกระโถน
 หงนนั่นแหละ.

ที่แรกมันก็เป็นคนป่า มันก็ ไม่มีปัญหาอะไร;
 มัน อยู่โพรงไม้ก็ได้, มัน กินอาหารที่หาได้ตามธรรมชาติ
 ก็ได้ มันไม่ยุ่งยากไม่ลำบากอะไร, บ้านเรือนก็ไม่ต้องมี
 อยู่ถ้าก็ได้ อยู่โพรงไม้ก็ได้ หรือทำพักทำเพิงอะไรก็ได้,
 ปัญหามันก็ไม่ มี. แต่ว่าคนป่าเหล่านี้นี่เมื่อล้าน ๆ ปี แสน ๆ
 ปีมาแล้ว มันค่อย ๆ ฉลาด ค่อย ๆ ฉลาดนี้ มันจะมาเข้า
 บ่วงแล้ว, มันอยากกินอร่อยอยากสวยงามกว่าเดิม มันก็
 วิวัฒนาการ วิวัฒนาการมาตั้งแต่การกินอาหารอะไรก็ได้ มันก็
 วิวัฒนาการมาเรื่อย เมื่อก่อนเป็นคนป่า ไม่นุ่งผ้าก็ได้, ต่อมา
 ไม่ได้แล้ว คนป้ามันก็นุ่งผ้าหงนนั่นแหละ มันก็มีปัญหาขึ้นมา.

ก่อนนี้มันกินอาหารดิบ ๆ ก็ได้ ไปล่าเนื้อมาได้
 มันกินดิบ ๆ ก็ได้ ไม่เป็นอะไร, มันก็ ไม่มีปัญหาอะไร.
 เดี่ยวนี้มันกินไม่ได้ ต้องมีไฟ มันต้องมีหม้อมีเครื่อง

ภาชนะหุงต้ม มันก็ต้องมีขึ้นมาให้ดี, ก่อนโน้นมันกินเฉย ๆ
 จืด ๆ ก็ได้อีก, เคี้ยวมันไม่ได้ มันต้องมีเกลือ มันต้องมี
 น้ำปลา มันต้องมีเครื่องปรุง เอาซิ, แล้วมันก็มีอะไรมาก
 ขึ้น ๆ จากคนป่าเหล่านั้น.

วันหนึ่งคุณหญิงเรื่องเงาะป่า เมื่อพ่อของมัน พ่อของ
 เงาะป่าจะไปตลาดขายของ ลูก ๆ ก็มาส่งของของทงนั้น, ส่งให้
 พ่อซื้อของมาให้. ลูกสาวส่งให้ซื้อกระจกเงากิตติคุณ พ่อมันไป
 ตลาดให้ซื้อกระจกเงามาฝาก, ดูคนป่าซิ มันรู้จักจะให้สวย
 ยิ่ง ๆ ขึ้นไป แล้วมันก็เป็นอย่างนั้นมากขึ้น ๆ, แล้วเสื่อผ้า
 อาหารมันก็สวยมากขึ้นจนเหมือนกับเป็นคนป่า. คนป่า
 เงาะป่าต่อมามันก็รู้จักทำบ้านธรรมดาบ้านไม้ไผ่อยู่, เคี้ยว
 มันก็ไม่ได้ มันก็ต้องทำบ้านไม้กระดาน จนมากลายเป็นคน
 บ้านไปแล้ว มันก็ต้องทำตึกอยู่เหมือนกับวิมานนี่, มันลึก
 เข้าไปเท่าไร.

เรียกว่า มนุษยชาติที่เคยเป็นคนป่า มันได้ค่อย
 ถล่ำ ๆ เข้ามา ในความเจริญที่เป็นว่าสวยงามเอร็ดอร่อย
 สะดวกสบาย, แล้วมันก็ไม่หยุดไม่จบนะ. เคี้ยวมันก็ยัง

ไม่หยุดไม่จบนะ, คนหนึ่งมีตึกหลาย ๆ ชั้นอยู่ หลังเดี่ยวยัง
 ไม่พอต้องเอาหลาย ๆ หลัง, มีรถยนต์คันเดียวไม่พอ ต้องเอา
 ๓-๔ คัน, บ้านหนึ่งมีรถยนต์หลายคัน แล้วมันยังไม่จบ
 มันยังมีมากกว่านั้น. นี่คือการโง่ที่มันกล้าเข้ามา กล้า
 เข้ามา กล้าเข้ามาในบ่วงในเชิงนาม, นี่มันเป็นเวลาแสนปี
 ห้าหมื่นปีอะไรก็ตามเถอะ, มันก็ค่อย ๆ กล้าเข้ามา กล้าเข้ามา
 ตั้งแต่ว่าไม่ต้องนุ่งผ้า มากลายเป็นนุ่งผ้า, หรือนุ่งหนังสัตว์
 นุ่งเปลือกไม้ นุ่งใบไม้ อะไรก็ตามใจเถอะ แล้วมันก็มากลาย
 เป็นนุ่งแพรนุ่งไหมนุ่งอะไร จนเดี๋ยวนี้มันยังไม่สิ้นสุด, มันยัง
 จะมีอะไรไปมากกว่านั้น มันก็กล้าเข้ามาในความยุ่งยากลำบาก.
 คิติกุ มันกล้าเข้ามาหาความยุ่งยากลำบาก, แล้วมันก็โง่ตาม ๆ
 กันไป. ไม่ให้น้อยหน้าใคร มันก็ยิ่งต้องทำให้มากขึ้นไป.
 พุทแล้วบางคนก็คงจะไม่เชื่อ อาตมาที่แรกก็ไม่เชื่อ แต่เขาก็
 พิสูจน์แสดงว่ามันเป็นความจริง ห้องน้ำห้องส้วมของเขา
 เท่านี้ราคาตั้งล้าน. คิติกุเถอะมันทำกันอย่างไร ห้องน้ำ
 ห้องอาบน้ำห้องถ่ายอุจจาระปัสสาวะนี่ทำเป็นราคาตั้งล้าน,
 ห้องนอนราคา ๒ ล้าน ต้องไปจ้างนายช่างมาจากเมืองนอก
 มาวางแผนผังมาจัดมาให้ ห้องนอนของเขาราคา ๒ ล้าน,

ห้องน้ำราคาเป็นล้านเป็นแสน แล้วยังไม่พอ ไม่ใช่จะหยุด
อยู่เพียงเท่านั้น ยังจะทำให้ดีกว่านี้อีก. นี่ มันถลำเข้ามา
อย่างไร มันจมเข้าไปอย่างไร ลงไปในความโง่ความ
หลงความยุ่งยากลำบาก.

นี่เรียกว่า มนุษย์มันดิ้นหรือมันเลวลง, ถูกแล้ว
มันก็ต้องเรียกว่าดิ้นกว่าแหละ ถ้าตามภาษาของคนที่ยึด
ถือว่าเรื่องสวรรค์ต้องดิ้นกว่า กว่าอยู่โพรงไม้ดีกว่าอยู่รอย
เหมืองกับคนป่าอยู่. แต่พอมามองดู เอ้อ ใครมีปัญหามาก
กว่าใคร, ใครเดือดเนื้อร้อนใจมากกว่าใคร นั่นมันจะบอกว่า
ใครดีกว่าใคร. คนเดียวนี่ก็ไม่พอใช้ มันไม่พอกินไม่พอ
ใช้มากขึ้น เพราะมันอยากจะกินจะใช้มากเกินจำเป็น มัน
ก็เป็นโรคประสาท มันกินนอนไม่หลับ, แล้วก็เป็นอย่างต้องฆ่า
ตัวตาย, เป็นโรคภัยไข้เจ็บมหาศาลมากมาย ที่ไม่เคยเกิดแก่
คนป่าสมัยโน้น, คนป่าสมัยโน้นเกิดโรคอย่างนั้นไม่ได้ แต่ก็
ได้เกิดขึ้นแก่คนสมัยนี้ที่หาเจริญแล้ว. โรคเล่าสิ โรคทุกอย่าง
แหละ, กระทั่งโรคเส้นโลหิตแตกในสมอง โรคอะไรก็ตามเถอะ
มันก็ได้มีมากขึ้น ๆ มากขึ้น ที่มันไม่เคยมีกับคนป่า. ฉะนั้น
ทำอะไรให้ก้าวหน้าแล้วนึกถึงคนป่าไว้บ้าง, อย่าให้คน
ป่าสมัยโน้นมันหัวเราะเยาะเอาเลย.

เตี้ยวนั้นมีอะไรมากเหลือเกิน ที่จะทำให้คนป่า
สมัยโน้นหัวเราะเยาะได้ คนป่าสมัยโน้นไม่มีน้ำแข็งกิน, คน
สมัยนี้มีน้ำแข็งกิน. แต่แล้วมันได้เปรียบอะไรแก่กัน คน
เตี้ยวนั้นมีน้ำแข็งกิน ได้เปรียบอะไรคนป่าสมัยโน้นที่ไม่มี
น้ำแข็งกิน, ปัญหาของใครมันยุ่งยากลำบาก. คนป่าสมัยโน้น
ไม่มีไฟฟ้าใช้ คนสมัยนี้มีไฟฟ้าใช้, ใครมีความยุ่งยาก
ลำบากเรื่องอะไรมากกว่ากัน, จะทำอะไรให้หนักถึงคนป่า
สมัยโน้นบ้าง อย่าให้เขาหัวเราะเยาะเอา, เตี้ยวนั้นมีอะไรสารพัด
อย่าง มีรถยนต์ใช้, แต่แล้ว ใครหัวใจร้อนเป็นไฟเหมือน
กับเครื่องยนต์. กิดคฺคฺ คนที่ซื้รถยนต์มีหัวใจร้อนรุ่มเหมือน
กับเครื่องยนต์นะ, แต่คนป่าสมัยโน้นไม่มีรถยนต์ใช้หัวใจเขา
ก็เย็นสบายไม่ต้องร้อนใจเหมือนกับเครื่องยนต์.

มองดูกันให้ดี ๆ ว่า ความเจริญนั้นคืออะไร,
ความเจริญนั้นคืออะไร, ถ้าว่าเจริญแล้วไม่ต้องร้อนใจแล้วก็ดี.
เตี้ยวนั้นยังร้อนใจ ยิ่งรวยยิ่งร้อนใจ ยิ่งเป็นอยู่สูงสุด
เท่าไรยิ่งร้อนใจ, ยังมีโรคภัยไข้เจ็บทางจิตใจ เป็นโรคประสาท
เป็นบ้ามากกว่า ช้ำตัวตายมากกว่า คนที่ยากจน. พวกช้ำ
ตัวตายนั้น พวกไม่ได้ตั้งใจทั้งนั้นแหละมันจึงช้ำตัวตาย

เพราะมันต้องการเกินที่จะหามาได้ มันก็ต้องฆ่าตัวตาย
คนป่าไม่รู้จักทำดอก, คนป่าสมัยที่ยังไม่หุงผ้ามันไม่รู้จักทำ
เพราะมันคิดไม่เป็น. นี่เรียกว่าความเจริญ ๆ นั่นคืออะไร.

การศึกษาไม่ถูกต้องจะเพิ่มความเห็นแก่ตัว.

เราได้ถลาลงไปในความเจริญมากจนถอนตัว
ไม่ขึ้น แล้วมาจมปลักอยู่ในความทุกข์เหมือนกับแกะติดอยู่ใน
ในเชิงหนาม มันมากน้อยเท่าไร. นี่ คำว่ากุศลหายไปไหนเสีย
ทำไมไม่มาช่วยตัดไอ้เชิงหนามเครื่องผูกพันเหล่านี้, มันไม่มีนี่
เพราะมันยิ่งโง่ ยิ่งเรียนยิ่งโง่ ยิ่งเรียนยิ่งโง่. อาตมายอมให้
เขาค่ำ พูตกับนักศึกษาชั้นใหญ่โตก็พูดอย่างนี้, การศึกษาใน
โลกนี้มันยิ่งโง่, เป็นศึกษาบรมโง่ ทำให้ปัญหามากขึ้น,
ทำให้ปัญหาในโลกมากขึ้น, ทำให้คนเห็นแก่ตัวมากขึ้น. เมื่อ
เขายังไม่ได้ศึกษา เขาไม่เห็นแก่ตัวมากเหมือนอย่างนั้น,
พอเขาได้ศึกษามากขึ้น เห็นแก่ตัวมากขึ้น, แล้วก็อาละวาด
ด้วย. นักศึกษานั้นฉลาด แต่ควบคุมความฉลาดไม่ได้
ก็เอาความฉลาดไปใช้ในการเห็นแก่ตัว คือเอาเปรียบ

ผู้อื่น, ทั้งโลกมันเป็นอย่างนี้. การศึกษาเดี่ยวนี้พิเศษ เอา,
 ทำให้ฉลาด ทำให้ฉลาดทั้งในวิชาทั่วไปและวิชาชีพ วิชาชีพ
 ก็ฉลาดๆ, แล้วมันควบคุมความฉลาดไม่ได้ มันก็เอาความ
 ฉลาดไปใช้เอาเปรียบผู้อื่น. เบียดเบียนผู้อื่น, กระทบ
 เบียดเบียนตัวเอง ทำให้นอนหลับยาก. ความฉลาดของตัว
 ทำให้นอนหลับยาก แล้วเป็นโรคประสาทกันมากมาย,
 ศึกษาย่างนี้ยังทำให้โลกเป็นนรก คือเพิ่มความเห็น
 แก่ตัว. ความเห็นแก่ตัวไม่ถูกขุดเกลาในการศึกษา.

การศึกษาโบราณหนักตีมาก รวมการขุดเกลาคความ
 เห็นแก่ตัวอยู่ในนั้น เมื่อสมัยเด็ก ๆ อาตมาเป็นเด็ก ๆ นักเรียน
 มาโรงเรียนนั้น ซิงกันมาก่อนเวลา, ซิงกันมากกว่าโรงเรียน
 ใครกวาดได้มากกว่าสบายใจยินดีปรีดา แม้ไม่มีใครยกยอ
 สรรเสริญก็พอใจ ซิงกันมากกว่าโรงเรียน. เดี่ยวนี้การศึกษา
 ว่างสร้างการโรงไว้ให้ เด็ก ๆ ไม่ต้องมากกว่า, ที่นี้เด็ก ๆ
 ก็เห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวกูก็ไม่กวาด กูก็ไม่กวาด เพราะว่า
 การศึกษามันว่างมันมีการโรงให้. ถ้าอย่ามีการโรงให้ ให้เด็ก ๆ
 เขาไว้ฝึกบรรเทาความเห็นแก่ตัว ให้มาช่วยกันกวาดโรงเรียน

ทำความเข้าใจความสะอาดโรงเรียนอะไรต่างๆ เดี๋ยวก็เห็นแก่ตัวน้อยกว่า
ที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้.

เดี๋ยวนี้เด็กรุ่นก็เห็นแก่ตัวจนเป็นบ้าเห็นไหม. เมื่อ
ไม่นานมานี้รับน้องใหม่อะไรกันตายไปคนหนึ่ง, แล้วก็ถูกปลด
ออกจากความเป็นนักเรียน ๒๕ คน คิดดูซิ นักเรียนที่มันรับ
น้องใหม่จบ ม. ๖ มาแล้วทั้งนั้น, แล้วการศึกษาบ๊อบอะไร
ของคน ม. ๖ ที่ทำอย่างนี้ หลายๆ โรงเรียนจบ ม. ๖ มาแล้ว
กันทั้งนั้น, มันเป็นการศึกษาบ๊อบ ที่มันเอาน้องใหม่มา
ทรมานจนตาย, นี่การศึกษาบ๊อบ. ขอให้ถือว่า การศึกษา
สมัยนี้ไม่ถูกต้อง เป็นการศึกษาบ๊อบ เพิ่มความเห็น
แก่ตัวเราจึงไม่สามารถที่จะบรรเทาความทุกข์ยากลำบาก
ในการที่จะหลุดพ้น มันไม่หลุดพ้นได้.

ขอให้เข้าใจว่าอะไรหน่าที่จะเป็นของคม จะตัด
หญ้ารก ตัดหนามรก ที่มันเกาะเกี่ยววนั้นให้ออกไป คือ
เป็นกุศลแท้จริง ก็คือการศึกษาปฏิบัติที่ทำลายความเห็น
แก่ตัว, อย่าไปเห็นแก่เอิร์ดอ้อยสนุกสนานทางตา หู จมูก

ลิน ภายใจเลย, เอาแต่ถูกต้องและพอดี แล้วกรกษุณ
มันก็ไม่เอาเปรียบกัน.

นี้จะขอยุติการบรรยายนี้แล้วว่า ขอให้ปีใหม่นี้ มี
กุศลที่ถูกต้องยิ่งขึ้นไปกว่าปีเก่า ขอให้มีกุศลที่แท้จริง เป็น
กุศลแท้จริงยิ่งกว่าปีเก่า แล้วกุศลนี้ก็จะตัดหญารก ตักกิลส
ได้ดีกว่าปีเก่า ขอให้เป็นอย่างยิ่งๆ ขึ้นไป ให้สมกับที่เป็น
ปีใหม่ด้วยกัน จงทุก ๆ คนเถิด

การบรรยายสมควรแก่เวลาแล้ว ขอยุติการบรรยาย

ขลุ่ย เขิน อะโร.

ขลุ่ยนี้ขลุ่ย เป็นเขินมือของเกสอีนากอด
ที่เขินขลุ่ย เก็บทุกขลุ่ย ทั้งที่ตัด
ที่เขินขลุ่ย มีไว้ เพื่องาน
ใช้เขินขลุ่ย สดวกตาย ดลัปรถเรือ,
หรือขลุ่ยโพร์ มีไว้ใช้ ใช้ไว้แยก
กลัรตกแตก ๑ คสั้น ประหม่นเขิน
เรากินเกสอีนากอด ๑ ขลุ่ยอะโร, ขลุ่ยเกสอีนากอด
ขลุ่ยเขินมือเรือ มีไว้ใช้ ไปห้พพาน
มีไว้เพื่อ ไว้ประดับ ๑ นี้สอปร
เพื่อยอดขลุ่ย แยกไป ทุกสเทศ
หรือคอปคอป ไปในโลกร ๑ เขินขลุ่ย
ไม่อดขลุ่ย เขินห้พพาน เขินขลุ่ยเรือ ๑

Alhomas Comstock

พุทธศาสนาได้ให้อะไรแก่คนเรา

๑. พุทธศาสนาให้ก้าวเท้าที่ถูกต้อง ก้าวแรกแก่เด็กๆ
๒. พุทธศาสนาให้วิธีการบังคับตัวเอง ที่จำเป็นอย่างยิ่ง แก่คนหนุ่มสาว
๓. พุทธศาสนาให้เคล็ดแห่งความสำเร็จและความไม่มีทุกข์ ในการแสวงหาโลกียสุขแก่พ่อบ้านแม่เรือน
๔. พุทธศาสนาให้โลกุตตรสุข หลังจากผ่านโลกียสุข มาแล้ว แก่คนเฒ่าคนแก่

พ. สุเมธโก